

SLOBODNE TEME

56. STRES KOD RADNIKA HITNE POMOĆI

Jović M, Milutinović S, Živković D, Mladenović D, Videnović M.

Zdravstveni centar Zaječar, Služba hitne medicinske pomoći

Pod hitnom medicinskom pomoći podrazumevamo niz mera i postupaka koji se preuzimaju radi uklanjanja i ublažavanja poremećaja vitalnih funkcija koji neposredno ugrožavaju povređenog/akutno obolelog bolesnika. Osnovni zadaci službe HMP su spašavanje iznenada ugroženog života, pružanje pomoći prilikom masovnih nesreća i katastrofa, prevoz "kritičnog" pacijenta u bolnicu. Uz navedene, kod nas ova vitalna služba obavlja i druge poslove - pružanje pomoći bolesnicima kojima život nije neposredno ugrožen, ali ako im se pomoć ne pruži na vreme mogu nastupiti teže posledice, kao i pružanje pomoći pacijentima koji iznenada počinju fizički i psihički trpeti.

U urgentnoj medicini stres je veliki, podmukao i kumulativan, a služba HMP je nesumnivo najbogatija stresorima - noćni rad, stalni susreti sa najtežim bolesnicima, potreba hitne i primerene reakcije u najčešće neodgovarajućim uslovima, stalno uznemiravanje telefonom, nedovoljna tehnička opremljenost, iznenadni nagli porast broja bolesnika, neočekivana promena zdravstvenog stanja pacijenta, smrt... Toj grupi stresora se ponekad pridodaju i drugi, kao što su pritisci - rodbine, kolega, bolničkih lekara, policije...

Odgovor na stres, osim što donosi duševnu patnju medicinskom radniku, umanjuje kvalitet i produktivnost njegovog rada, što pridonosi pogoršanju međuljudskih odnosa i novim stresovima te se krug zatvara. Osoba dugo pokušava da skriva simptome stresa (odlaganje obaveza, pojačana ljutnja do besa, prejedanje ili gladovanje, uzimanje alkoholnih pića, zaboravnost, rasejanost, neasnica...), međutim, stres ima kumulativno dejstvo, i problem postaje vidljiv tek kada je jako uznapredovao. Mnogi radovi opisuju smanjenje imunoglobulina A (IgA) i lizozima u pljuvački osoblja koje radi u HMP, što govori o smanjenju imuniteta. Pomoć je obično manjkava, jer narav posla ne dozvoljava duže i uspešnije lečenje.

Preventiva stresa, stoga, ima veliki značaj. Odlučno i postepeno treba u svakoj jedinici HMP poboljšavati uslove rada. Lečenje i prevencija stresa kod zdravstvenih radnika sprovodi se individualno, na poslu i organizovano. Svaki zdravstveni radnik mora poboljšati kvalitet svog života kako bi bio sposobniji pomoći drugome. Dobrim se medicinskim radnikom može smatrati osoba koja brine za svakoga, ali i za sebe. Treba naglasiti da je kvalitetniji život medicinskog radnika uslov za bolju pomoć bolesniku.

U razvijenijim zemljama Zapada uveden je poseban trening program i supervizija za radnike HMP. Edukacioni programi sadrže metode i tehnike upravo za prevazilaženje stresa na najbolji mogući način. Nažalost, u siromašnom društvu, kakvo je naše, teško se može zamisliti edukacija ovakvog tipa. Očekujemo u budućnost povećanu brigu za radnike ove i sličnih vitalnih službi u zdravstvu (npr. intenzivna nega, dijaliza...). Do tih vremena ostaju nam vedar duh i zajednička druženja kao najbolji lek za prevazilaženje nagomilanog stresa.

Gljučne reči: stres, hitna pomoć, medicinski radnici